

Status óttin ella ðvundin er millum javnbjóðis partar: Tú ðvundar teimum sum tú kanst samanbera teg við, fólk ið hava nøkunlunda somu fortreytir sum tú – tað verið seg aldursból, útbúgving, lívsroyndir ella fíggjarstöðu

MYND: TILVILDARLIG

Pierre Bourdieu royndi at víðka kapital-hugtakið til at umfata alla sosialu tilveruna sum heild. Hann tosaði um sosialan, mentanarligan og sýmbolskan kapital. Sýmbolskur kapitalur er serliga áhugaverdur í hesum høpi, tí ein stórir partur av okkara lívið snýr seg um at hava øðrum okkurt at vísa á. Klassiska dømi eru luksusbílar. Í roynd og veru keypa vit ikki dýrar og flottar bílar tí tær eru serliga dygdargóðir, men fyri at vísa ávísan status. Bílarnir eru sýmbolskir fyri tað vit vilja onnur at halda um okkum.

Og status er ikki tað sama á øllum økjum. Ímillum fíggjarspekulantar ræður um at eiga ríkidømi, millum ítróttarfolk ræður um at vera sterkur og skjótur, og millum intellektuell ræður um at duga at greina og sita úr lærdum bókmentum. Og ymiskt er hvar fólk gera sínar íløgur, og ikki er altíð, at virðingin gongur tvørturum mörkuni. Millum elítuíttróttarfolk nyttar helst lítið at duga at sita bókmentir og øvugt nyttar lítið at vera líkamliga skjótur ella sterkur í einum kjakið um bókmentir ella list.

Tí dámar miðlunum skandalir

Persónssøgur fylla nógv í miðlunum, ikki minst tær ið geva negativu umrøðu. Onkursvegna dáma miðlunum væl tá

onkur traðkar við síðuna av. Orsøkin er helst, at status og tað at missa status fyllir nógv í okkara mentan – og tá atliti hjá miðlunum er móttakarinn, verður hetta normurin. Alain De Botton vísir í almenna fyrilestrinum »A gentler philosophy of success« frá 2009 á, at orsøkin til skandalir fylla so nógv er, at modernaða fatanin av, hvørt ein lukkast

vanlukkum. Tað kundi verið áhugavert at sæð miðlarnar onkuntíð tulka eina persónliga vanlagnu ella eitt statusfall við støði í tragediu hugsanini, heldur enn modernaðu hugsanini um persónliga ábyrgd. Eitt fekkst dømi, ið fekk allan danska miðlaheimin upp at kóka var sum kunnugt »dovni Robert«. Fyri-dømi elvdi til eitt grundleggjandi kjak

»Vit krevja meiri av tilveruni fyri at kunna rópa okkum lukkulig. Við øðrum orðum er eingin endi á statusjagstranini – lukka ið grundar seg á persónligan innsats er fyrigyklan, eitt fatamorgana.«

ella ikki, er grundað á persónliga ábyrgd og frælsan vilja. Í andsøgn til eldra hugtakið »unfortunates« ella »óheppin«, ið aftur eru knýtt at gamla hugtakinum úr griksku hugspekini »tragedia«.

Í eini tragediu verður hugt eftir, hvussu illa tað kann gangast einum persóni orsaka av viðurskiftum, ið eru uttanfyri hansara ella hennara ávirkan. Talan kann vera um brek í persónsmenskuni, torførum umstøðum ella

um persónliga ábyrgd í mun til sosialar umstøður og persónsmensku.

Lívfilosofiska alternativði

Sambært Alain De Botton og øðrum ið eru atfinningarsom móttvegis modernaða eydnuhugtakinum, ræður um at steðga á og rannsaka modernaða eydnuhugtakið. Eitt alternativ er at triva í nøkur av teimum alternativum sum finnast í gomlum vísdómi, eitt nú religiøsum frágreiðingum. Í prædikaranum í

gamla testamenti stendur eitt nú henda áhugaverda, um heldur pessimistiska, eygleiðing: »Framvegis sá eg undir sólini, at tað er ikki vist, at hinir kviku vinna í kapprenningini, ella kapparnir í bardaganum, ei heldur, at hinir vísu kunnu fáa breyð, ella at hinir vitigu kunnu vinna ríkidømi, ella hinir klóku verða væl umhildnir; tí tíðin, og hvussu alt vil til, tað bindur teir allar«.

Boðskapurin hjá pessimistiska »prædikaranum« er, í andsøgn til modernaða boðskapin um persónliga valið og eydnuna, at tilveran er full av óvissu hvussu so væl vit fyrireika okkum. Eitt lívsfilosofiskt alternativ er tí, sambært Alain De Botton, at vit læra at vera eitt sindur meiri pessimistisk. Modernaða optimisman, ið sigur at alt ber til, gloymir at tilvildin spælir ein ovurhondsstóran leiklut í tilveruni. Men meiri tilvitað vit eru um tilvildina, minni verða vit tikin á bóli tá illa gongur. Og minni ábreiðslur geva vit okkum sjálvum. Við øðrum orðum: Tað ræður um ikki at vænta ov nógv av tilveruni. Sambært hesi hugsan ber til í ávísan mun, at hvíla í óvissuni um júst hvussu langt vit kunnu klatra upp eftir sosiala stiganum og harvið tálma »status óttanum«. Talan er um eina positiva pessimismu, eina ásannan av okkara egnu avmarkingum.